

Lokalitet: Skåphusgård

Baggrund: [Vi skal have indtryk af at vi befinder os på prærien i starten af fortællingen – vind

der suser, vil være passende tror jeg]

Speak: [Mandlig / kvindelig oplæser]

"Du står nu ved Skåphusgård, der blev opført i 1622 af grev Chr. Rantzau på Herningsholm.

Gården skulle bruges som hovedgård hvor de bønder, der hørte under den, kunne udføre

deres ugedagstjeneste – deres hoveriarbejde – med at pløje og så. Det menes at gården er

opført af greven, fordi der kom nogle skatteregler, der gjorde, at bønderne kunne blive skattefrie, hvis de gjorde hoveri ved en hovedgård.

Gården var den kun 2. bebyggelse i Ilskov. Prøv at forestille dig hvordan der så ud dengang:

Flade hedearealer så langt øjet rækker. Mod sydvest kan du se Herningsholm, nogle spredte

smågårde og Sunds mølle. Kikker du mod øst kan du se Ildsgård. Det eneste der bryder

stilheden er vindens susen..."Den sidste Gård i Marklandet før Heden rigtig tager fat." blev

gården beskrevet i en præsteberetning fra 1638.

På markerne blev der avlet for lidt, så derfor bestemte grev Rantzau, at der i stedet for landbrugsjord skulle være får på gården, [Lyd af får] og det er derfra navnet

"Skåphusgård"

stammer. Får hedder på tysk "schaf". Det blev på dansk til Skaap.

Nu begyndte man at klippe får, karte og spinde garn som man lavede strikvarer af. Disse

kunne sælges og indbringe lidt penge til egen.

[Lyd af plyndring og hærgen] Svenskerkrigen i 1658 – 60 mærkede man også på Skåphusgård:

Forpagter Chr. Lassen blev trukket ud på marken og pint, indtil hans kone betalte løsepenge

for ham. Meget på og omkring gården blev ødelagt og meget blev plyndret under denne krig,

så Chr. Lassen var nødt til at bede om fritagelse hos grev Rantzau for at betale forpagtningsafgift og om godtgørelse for reparationerne mod at han til gengæld ville forpagte

Skåphusgård 5 år mere.

I 1751 købte Hans Adolph Hoeg Herningsholm og herunder hørte Skåphusgård, som på det

tidspunkt havde 3000 tdr. land. Hoeg søgte nu krobevilling til Skåphusgård, og den blev egnens første kro. Gården havde pligt til at modtage rejsende og befordre dem til Nørre Snede

eller Holstebro ved at stille kusk, heste og vogne til rådighed.

Gården var i mange år en firlænget gård med port, og når porten var lukket var beboerne ikke

udsat for besøg af mordere og røvere, som man havde fordums historier om.

I 1779 blev gården selvstændig efter det meste af tiden at have haft ejere fælles med

Herningsholm. Dens første ejer hed Peter Obel. Siden da har gården haft mange ejere. I slutningen af 1700-tallet fik daværende ejer lov til at udstykke den i 43 parceller, men inden det skete var den med sine 3000 tdr. land "Danmarks største og ringeste bondegård". Under opdyrkningen af hede spillede Skåphusgård også en rolle og da opdyrkerne senere blev hædret, kom Katrine og Anton Clemmensens navne med i mindelunden på Kongenshus. Gården er sidst solgt i 1971 og drives i dag som planteavlsgård med korn og kartofler. Stuehuset er fra ca. 1892."